

Roční zpráva o výkonu regionálních funkcí v kraji hl. m. Praha za rok 2021

Obsah

ÚVOD.....	3
ZAJIŠTĚNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KRAJI HL. M. PRAHA.....	4
OBLASTI A CÍLE REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KRAJI HL. M. PRAHA.....	5
HODNOCENÍ STANDARDŮ PRO VÝKON REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ.....	8
Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy.....	8
Statistika knihovnických činností.....	9
Vzdělávání knihovníků, semináře a porady.....	9
Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce, správa, revize a aktualizace....	11
Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů	12
Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	12
REGIONÁLNÍ SYSTÉM PRO MÍSTNÍ KNIHOVNY V PRAZE V ROCE 2021	13
Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí	15
SOUTĚŽ KNIHOVNA ROKU 2021	16
Veřejná knihovna Praha-Slivenec.....	16
ZHODNOCENÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V ROCE 2021.....	17
STATISTICKÝ VÝKAZ VÝKONU A FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ	19
ADRESÁŘ MÍSTNÍCH (ZÁKLADNÍCH) KNIHOVEN NA ÚZEMÍ KRAJE PRAHA (stav k 31. 12. 2021)	22

ÚVOD

Rok 2021 se nesl ve znamení pokračující pandemie. Knihovny byly část roku uzavřeny a musely tak hledat nové cesty, jak oslovovat své uživatele. Městská knihovna v Praze se v roli krajského metodického centra snažila být knihovnám v této situaci aktivním průvodcem.

Metodická pomoc místním knihovnám probíhala vzhledem k omezením v nestandardním režimu. Nicméně i přes ztížené podmínky se nám dařilo většinu služeb zachovat. Osobní metodické návštěvy byly z velké části nahrazeny online setkáními. Do online prostoru se téměř beze zbytku přesunuly i vzdělávací aktivity a porady. Zájemci mohli využít také online platformu pro kulturní a vzdělávací aktivity svých knihoven.

Služba poskytování výměnných souborů byla zachována, s přesunem do nových prostor přibyla také možnost online výběru. Zájem knihoven o tuto službu tak po dvou letech omezení opět vzrostl a dosáhl téměř předcovidové úrovně.

Regionální systém musel reagovat na změny v provozech knihoven. Věnovali jsme se tak zejména integraci e-obsahu a dalších nových, často bezkontaktních služeb, jako jsou výdejové boxy a různé formy rozvážky fondu za čtenáři. Pokračovala také práce na centralizaci katalogizačních procesů a správě regionální databáze autorit.

Velký úspěch zaznamenala Veřejná knihovna Praha – Slivenec, která získala v celostátní soutěži Knihovna roku 2. místo v kategorii základní knihovna. Cena byla udělena zejména za příkladnou spolupráci s místními spolky a komunitním centrem a za propojování různých zájmových skupin a generací, zejména seniorů.

ZAJIŠTĚNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KRAJI HL. M. PRAHA

Městská knihovna v Praze (dále MKP) je zřizována hlavním městem Praha jako veřejná knihovna s univerzálním fondem pro oblast Prahy. Zároveň plní roli krajské knihovny v samosprávním územním celku kraje Praha ve smyslu ustanovení § 11 zákona č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických informačních služeb (Knihovní zákon).

Z toho vyplývá pro MKP v souladu s „Metodickým pokynem Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky“ úkol zajišťovat základním knihovnám poradenské, vzdělávací a koordinační služby, budovat a poskytovat výměnné soubory a vykonávat další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven v kraji.

Městská knihovna v Praze v rámci výkonu své regionální funkce usiluje v souladu se svou Strategií zejména o dostupnost služeb pražských knihoven pro širokou veřejnost. Kromě podpory tradičních služeb je cílem MKP zejména dlouhodobé a systematické prosazování zájmů knihoven a osvěta v oblasti působení knihoven nejen jako půjčoven knih, ale především jako kulturních a vzdělávacích institucí, které jsou nedílnou součástí místních komunit. Nezanedbatelná je také snaha vyčíslení ekonomické přínosnosti knihoven.

Výkon regionálních funkcí v Praze je realizován v souladu s Knihovním zákonem Městskou knihovnou v Praze, jakožto krajskou pro kraj Hl. m. Praha od roku 2002. MKP nepověřuje žádnou knihovnu v kraji výkonem RF a vykonává jak funkci krajské, tak také pověřené knihovny.

MKP obsluhuje v rámci výkonu regionálních funkcí 40 veřejných knihoven. Z toho 21 knihoven profesionálních, 18 knihoven s dobrovolným pracovníkem a 1 specializovanou knihovnu.

Výkon regionálních funkcí je financován z rozpočtu Městské knihovny v Praze. MKP obdržela na výkon regionálních funkcí v roce 2020 prostředky od svého zřizovatele, kterým je Hlavní město Praha. Tyto finanční prostředky jsou součástí neinvestičního příspěvku do rozpočtu MKP. Každoročně je na poskytování podpory knihovnám v kraji Praha přidělena částka přesahující dva miliony korun. V roce 2021 činily celkové náklady na výkon RF v kraji Praha 2 524 838, 94 Kč.

Agenda regionálních funkcí je zajišťována 2,51 pracovními úvazky. Výkon regionálních funkcí MKP patří do kompetence Oddělení metodiky služeb. v rámci tohoto oddělení se regionálními funkcemi zabývá krajská metodička (0,75 úv.), metodička pro regionální systém a výměnné soubory (0,75 úv.) a pracovník kulturně vzdělávací činnosti (0,5 úv.).

Další konzultace metodikům pro RF i místním knihovnám poskytují také jiní zaměstnanci MKP, kteří jsou dle svého profesního zaměření v případě potřeby žádáni o pomoc či konzultaci nad konkrétními agendami. Jedná se zejména o pracovníky oddělení informačních technologií, odboru knihovních fondů, úseku vzdělávání, právního oddělení aj.

OBLASTI A CÍLE REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V KRAJI HL. M. PRAHA

Pomoc místním knihovnám v rámci plnění regionálních funkcí je v souladu se Standardem pro výkon regionálních funkcí knihoven definovaným jako součást Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky a soustřeďuje se do následujících oblastí:

- **Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy**
- **Statistika knihovnických činností**
- **Vzdělávání knihovníků, semináře a porady**
- **Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce, správa, revize a aktualizace**
- **Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů**
- **Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit**
- **Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí**
- **Další činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb**

Kromě těchto oblastí si Městská knihovna v Praze v souladu se svou Strategií a s celorepublikovými i regionálními legislativními a koncepčními dokumenty vytyčila několik hlavních cílů, které by chtěla v rámci regionální pomoci kontinuálně naplňovat. Tyto cíle jsou:

1. Podpora spolupráce knihoven v regionu za účelem zvýšení dostupnosti knihovnických a informačních služeb v Praze

Městská knihovna v Praze je jako největší veřejná knihovna v ČR nejen participantem, ale také iniciátorem a garantem řady úspěšných kooperačních projektů mezi knihovnami v ČR. Jedním z takovýchto projektů je „CENTRAL“, který se zaměřuje na zvýšení kvality katalogizačních záznamů a jejich sdílení napříč knihovnami.

Kromě toho také existují i pražské projekty, které podporují spolupráci v regionu. Jedná se o projekty „Regionální systém pro místní knihovny v Praze“ a „Metropolitní knihovna.“ Tyto projekty se zaměřují na zefektivnění správy knihovnických procesů v kraji, rozvoj informačních technologií a spolupráci knihoven s odlišnými knihovními systémy, které jsou zřizovány různými subjekty. MKP zároveň podporuje zapojení knihoven do dalších centrálních služeb (knihovny.cz, Získej, Díla nedostupná na trhu).

2. Zefektivnění komunikace a spolupráce knihoven se všemi stupni veřejné správy a motivování zřizovatelů k péči o knihovny

Koronavirová krize se promítla nejen do provozů knihoven, ale také do komunikace s jejich zřizovateli. Klíčové bylo především včasné zasílání aktuálních informací o podmínkách provozu knihoven v souladu s nařízeními vlády ČR. Zřizovatelé ocenili také doporučení MKP pro poskytování služeb, které bylo knihovnám v regionu pravidelně zasíláno.

Zřizovatelé knihoven jsou také pravidelně informováni o aktuálních dotačních příležitostech ve formě zasílání pravidelného monitoringu dotačních příležitostí v kraji. K případným konzultacím je jim také k dispozici koordinační a projektový manažer MKP.

Kromě toho probíhaly také videokonference se zřizovateli, metodičkami i vedením MKP. Nejčastěji o možnostech provozu či výstavby a rekonstrukce prostor knihoven. MKP v souvislosti s rozsáhlými zkušenostmi z oblasti výstavby a rekonstrukce knihoven v této oblasti působí jako odborný konzultant. Zřizovatelé společně s architekty využili kromě konzultací také nabídku exkurzí na pobočkách MKP.

Aktivní spolupráci se zřizovateli probíhala také u knihoven zapojených do soutěží Knihovna roku a Městská knihovna roku.

3. Zajišťování a rozšiřování nabídky celoživotního vzdělávání pracovníků knihoven, motivace k stálému profesnímu růstu

Oblast vzdělávání prošla v uplynulých letech výraznou proměnou. Většina vzdělávacích aktivit se přesunula do online prostoru. V roce 2020 bylo hlavní úlohou metodické pomoci pořízení příslušné techniky nutné pro online vzdělávání a zaškolení pracovníků knihoven v obsluze platforem pro online komunikaci. V následujícím roce se již nová forma vzdělávání stala plnohodnotnou a kromě nevýhod spočívajících zejména v absenci osobního kontaktu, s sebou tato změna přinesla i několik pozitiv. Ty se projeví například v rozšíření nabídky i kapacity online vzdělávání a zvýšení účasti pracovníků knihoven na těchto akcích. Samotný obsah vzdělávacích akcí byl rozšířen o témata týkající se online komunikace a přípravy a začleňování online akcí do nabídky služeb knihoven.

4. Zlepšení stavu knihovních fondů v místních knihovnách

Většina knihoven k práci s knihovním fondem využila uzavření svých provozů. Kromě práce s fyzickým fondem (aktualizace, revize) využily knihovny uzavírek také ke zlepšení stavu svých databází a online katalogů. MKP se v roli koordinátora katalogizace a správce regionální databáze podílela na tvorbě pravidel a návodů pro sdílenou katalogizaci v kraji. Vybrané knihovny poté spolupracovaly v rámci regionální katalogizační skupiny. MKP také pořádala pravidelné pracovní porady a školení na toto téma.

5. Podpora kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit knihoven

Městská knihovna se již několik let snaží aktivně nabízet metodickou i praktickou pomoc při přípravě kulturních a vzdělávacích akcí v místních knihovnách. Nedílnou součástí této služby je také zajištění kvalitních lektorů. O tuto službu byl tradičně velký zájem, nicméně s omezením pořádání kulturních akcí se v uplynulých dvou letech služba využívala méně. Aktuální rozvolnění však potvrzuje, že knihovny mají o pořádání kulturních akcí stále enormní zájem.

MKP se snaží aktivně vybízet také ke komunitním aktivitám. Byla připravena série inspiračních setkání tzv. Inspiromatů, které byly zaměřeny na sdílení dobré praxe při práci s jednotlivými cílovými skupinami (mládež, senioři aj.). Pro propagaci pořádných akcí spravuje MKP pro knihovny v regionu také online program na přípravu letáků a plakátů.

HODNOCENÍ STANDARDŮ PRO VÝKON REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ

Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

Poradenskou a konzultační činnost v regionu využívá tradičně nejvíce knihoven. V uplynulých dvou letech se však její obsah i formát významně změnil. Těžiště komunikace se přesunulo směrem k provozním záležitostem úzce spojenými s pravidly provozu knihoven dle aktuálních nařízení vlády ČR. Diskutovaly se také možnosti zavedení nových služeb a nové způsoby, jak oslovovat své uživatele.

Změnil se také formát komunikace. Kromě klasických kanálů jako jsou telefonní a e-mailová komunikace se rok 2021 nesl především ve znamení online komunikace přes konferenční platformy. Tato komunikace nahradila osobní konzultace a setkání ať už v rámci metodických návštěv, tak také porad či vzdělávacích akcí. Celkem bylo za rok 2021 poskytnuto 355 konzultací. Byly uspořádány pravidelné online porady a schůzky týkající se katalogizace, správy regionální databáze a statistiky. Proběhlo také několik online schůzek se zřizovateli místních knihoven.

Dalším kanálem, který Městská knihovna využívá pro komunikaci s knihovnami zapojenými do regionálního systému je servisní portál podpory tzv. Service desk Praha, kde jsou řešeny uživatelské a technické požadavky na knihovní systém. V rámci portálu podpory regionálního systému bylo navíc vyřešeno 128 zaslaných technických a uživatelských dotazů a požadavků.

Periodicita i obsah metodických návštěv byly v loňském roce přizpůsobovány aktuální situaci. V místních knihovnách bylo vykonáno celkem 43 metodických návštěv, což je asi o polovinu méně, než tomu bylo v uplynulých letech. Společně s metodickými návštěvami byly knihovnám dováženy výměnné soubory a probíhal také rozvoz a instalace objednané techniky, kterou MKP místním knihovnám zapůjčuje.

Kromě konzultace s metodikou pro regionální funkce byly poskytovány také konzultace s odbornými pracovníky Městské knihovny v Praze. Místním knihovnám je pravidelně zasílán přehled dotačních příležitostí a vhodnost jednotlivých dotačních titulů je průběžně konzultována s grantovými specialisty MKP. Kromě toho poskytují odborné konzultace místním knihovnám také pracovníci katalogizace, akvizice či komunikace nebo vzdělávání MKP.

Pro místní knihovny slouží také sekce Knihovnam v Praze na webu mlp.cz. O aktuálním dění jsou knihovny informovány zejména e-mailovou komunikací a každá obsluhovaná knihovna také dostává měsíčník pro knihovny Čtenář.

Statistika knihovnických činností

V rámci své krajské funkce zajistila Městská knihovna v Praze každoroční sběr statistických údajů místních veřejných knihoven regionu Praha. Sběr dat proběhl v souladu s pokyny Národní knihovny ČR a Národního poradenského střediska pro kulturu (NIPOS), které je pověřeno celostátním sběrem statistických dat knihoven.

Každá místní knihovna obdržela od MKP aktualizované pokyny a instrukce pro vyplnění statistického výkazu. Pro neprofesionální knihovny byl připraven zjednodušený návod.

Pro knihovny zapojené do regionálního systému byl připraven návod na generování statistik ze systému Tritius. Případné nejasnosti mohly být díky dálkovému přístupu metodických do knihovních systémů jednotlivých knihoven vyřešeny rychle a efektivně.

Po shromáždění formulářů provedla MKP kontrolu vyplněných výkazů a zajistila vložení statistických dat do aplikace pro elektronický sběr na stránkách NIPOSu. Touto cestou se podařilo odevzdat statistiky za všech 40 knihoven včas a v podobě odpovídající požadavkům.

Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Oblast vzdělávání prošla během pandemie zásadními změnami. S výjimkou několika offline akcí během pandemicky příznivějších měsíců probíhalo vzdělávání i v roce 2021 výhradně online formou. Kromě vzdělávacích akcí se do online prostoru přesunuly také porady a schůzky pracovních skupin a týmů.

I tradičně prezenční akce jako je Městskou knihovnou v Praze pořádaná konference Do černého nebo každoroční setkání místních veřejných knihoven regionu Praha proběhly v online formátu. I přes tuto skutečnost se setkání MKV zúčastnili zástupci 34 ze 40 obsluhovaných knihoven, pro které byl připraven celodenní program. Kromě odborných příspěvků na aktuální témata zazněly také příklady dobré praxe z MKP i místních knihoven.

Porady místních knihoven probíhaly také online formou. Kromě klasických porad se jednou měsíčně uskutečňovaly nad problematikou katalogizace také porady tzv. katalogizační skupiny, které probíhaly ve spolupráci s odbornými odděleními MKP. Kromě vzdělávacích akcí pro knihovníky místních knihoven proběhla také série školení pro knihovníky Městské knihovny v Praze, kteří se podíleli na práci s daty v regionální databázi autorit.

V roce 2021 MKP uspořádala celkem 355 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 4698, což je při obdobném počtu akcí téměř dvojnásobek oproti roku 2020, kdy se vzdělávacích akcí MKP

zúčastnilo 2332 pracovníků knihoven. Zdvojnásobil se také počet vzdělávacích akcí v rámci regionálních funkcí. V roce 2021 tak bylo uspořádáno 35 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 134 pracovníků. Celkem bylo ze 40 obslouženo 32 místních knihoven. Z toho bylo Městskou knihovnou zorganizováno 61 akcí na podporu vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit. V rámci RF bylo těchto akcí 10. Celkový počet vyučovacích hodin byl v rámci MKP 1474 hodin, v regionu poté 128 hodin. Vzdělávání v oblasti vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit bylo věnováno 30 hodin.

V rámci regionálních funkcí byly knihovnám v regionu nabízeny akce zejména z těchto oblastí:

Digitální gramotnost, nové technologie, webové služby

- E- knihy
- Elektronické informační zdroje
- Zpětná vazba pomocí dotazníků
- Webové aplikace v informačním vzdělávání
- Google aplikace
- Mapy online ve službách veřejné knihovny
- Canva - grafika pro sociální sítě
- Základy prezentace knihoven na sociálních sítích
- Programy pro online komunikaci
- Wordpress - tvorba webových stránek pro začátečníky
- Bezpečnost v online prostředí
- Statistika v knihovnách

Komunitní služby, čtenářská gramotnost, kulturně vzdělávací činnost

- Co dělají děckaři (nejen) v době pandemie
- Vzdělávání seniorů
- Učíme se příběhem
- Setkání s komiksem
- Setkání s lektory dětské beletrie
- Designové myšlení pro knihovny
- Deskové hry
- Genealogie

Kromě toho probíhaly i vzdělávací akce zabývající se aktuálními dotačními příležitostmi pro knihovny (Národní plán obnovy, VISK aj.). Knihovny se také aktivně zapojily do komunikačního tématu pro roky 2021-2022, jímž je Udržitelnost v knihovnách. Na toto téma

proběhla odborná konference Udržitelnost v knihovnách a také celoroční kurz formou webináře. Pro dvě nové ředitelky místních knihoven byl zajištěn také externí manažerský kurz Personální management v knihovnách.

Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce, správa, revize a aktualizace

V uplynulých letech zaznamenala služba poskytování výměnných souborů kontinuální růst zájmu ze strany místních knihoven. MKP reagovala na tento zájem rozšířením nabídky výměnného fondu jak co do počtu svazků, tak také druhů dokumentů.

V roce 2020 však došlo s ohledem na dlouhodobé uzavření knihoven k omezení zájmu o tuto službu. Místo dvou výměnných souborů ročně tak většina knihoven obdržela pouze jeden soubor. Tomu odpovídal také počet expedovaných souborů i svazků, který byl v roce 2020 oproti minulým letům asi poloviční.

Tohoto výpadku jsme využili k zásadním inovacím této služby. V souvislosti s implementací regionálního systému byl spuštěn online katalog výměnných souborů, jenž umožňuje online rezervaci dokumentů i správu souborů prostřednictvím online konta konkrétní knihovny zapojené do regionálního systému.

V polovině roku 2020 byl fond výměnných souborů také přemístěn do vhodnějších prostor. Z původního skladu v Praze-Hostivaři byly soubory přesunuty do skladu MKP v Jenči. Tyto změny výrazně zlepšily komfort místních knihoven při výběru dokumentů z výměnného fondu a pracovníkům regionálních funkcí usnadnily správu a cirkulaci souborů.

Pokračující pandemie a uzavření provozů knihoven se částečně týkala i roku 2021. Nicméně zájem o výměnné soubory i navzdory nepříznivé situaci opět vzrostl a vrátil se téměř na předpandemickou úroveň. Knihovny hojně využívají inovovaný online způsob objednávání souborů a oceňují také distribuci fondu, která probíhá v hromadných rozvozech 2x ročně a je realizována externí firmou.

STATISTIKA VS	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obslužených knihoven	20	25	26	32	17	29
Počet expedovaných souborů	26	45	56	62	36	64
Počet expedovaných KJ	4 480	5 248	6 501	6 761	3 396	6 021

V roce 2021 bylo do výměnných fondů zakoupeno 773 knihovních jednotek knih a CD mluveného slova v celkové hodnotě přes 87 000 Kč. V současné době výměnný fond čítá celkem 14 027 knihovních jednotek.

Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Stav knihovních fondů v obsluhovaných knihovnách prošel v uplynulých letech významnou proměnou. Přispěly k tomu zejména rozsáhlé aktualizace fondů, které byly prováděny ve spolupráci s Oddělením správy knihovních fondů MKP a také pravidelné revize, které se s přechodem na regionální systém podařilo významně inovovat. V současnosti již disponují všechny zapojené knihovny revizním modulem a revize tak probíhá automatizovaně. Také nastavení parametrů revize, její spuštění a ukončení je možné provádět dálkově, což je i s ohledem na situaci v uplynulých dvou letech velkou výhodou jak pro revidované knihovny, tak také pro metodičky MKP, které tak mohou tuto činnost koordinovat na dálku.

Revize knihovních fondů v místních knihovnách jsou prováděny dle platného harmonogramu revizí. Pro snadnější provádění revizí nabízí MKP místním knihovnám k zapůjčení 4 bezdrátové revizní čtečky. Od roku 2020 mají MVK k dispozici také revizní notebook.

V roce 2021 byl revidován knihovní fond v 6 místních knihovnách (MVK Březiněves, MVK Čakovice, MVK Dolní Chabry, MVK Letňany, MVK Řeporyje, MVK Zbraslav). Celkem bylo zrevidováno 86 975 KJ.

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora kulturních a vzdělávacích akcí v regionu je vedena v několika směrech. Městská knihovna v Praze zajišťuje místním knihovnám možnost bezplatného využití autorů a lektorů kulturních pořadů a besed pro veřejnost. Tato služba byla zavedena v roce 2018 a zájem o ni každoročně roste. V roce 2019 nabídku využilo 12 místních knihoven. Z prostředků MKP se uskutečnilo 19 kulturních akcí pro veřejnost. Velký zájem o lektory byl i v roce 2020, jen na první pololetí roku bylo naplánováno 20 kulturních a vzdělávacích akcí v 11 místních knihovnách. Bohužel s ohledem na pandemickou situaci, která pořádání akcí pro veřejnost nepřála, byly nakonec uskutečněny pouze 3 akce.

V roce 2021 se knihovny opět potýkaly s uzavírkami i omezeními pro pořádání akcí. To se projevilo i v zájmu o tuto službu. I přes nepříznivou situaci se podařilo uspořádat 10 akcí v 7 místních knihovnách.

S podporou MKP uspořádaly místní knihovny tyto akce:

- **MVK Kolovraty**

Pasování prvňáčků s Lenkou Rožnovskou – 65 účastníků

- **MVK Nedvězí**

Divadlo piškot – Deset černoušků – 18 účastníků

- **MVK Přední Kopanina**

Jiří Chlum - Cestopisná přednáška Banát – 20 účastníků

Divadlo Puk – přestavení pro děti – 18 účastníků

- **MVK Radotín**

Dvě besedy se spisovatelkou Ivanou Peroutkovou pro děti ZŠ – 40 účastníků

- **MVK Řepy**

Divadlo Puk – přestavení pro děti – 25 účastníků

Divadlo Evy Hruškové – Legenda o hvězdě – 32 účastníků

- **MVK Slivenec**

Jiří Chlum - Cestopisná přednáška Zanzibar – 22 účastníků

- **MVK Suchdol**

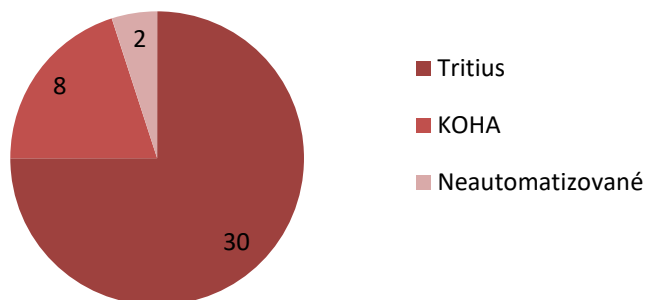
Divadlo Puk – přestavení pro děti – 30 účastníků

Kromě přímé podpory akcí se MKP snaží působit také v oblasti vzdělávání. V roce 2021 bylo uspořádáno několik inspiračních setkání, která byla zaměřena na práci s místními komunitami i různými cílovými skupinami. Pro propagaci pořádných akcí spravuje MKP pro knihovny v regionu také online program na přípravu letáků a plakátů.

REGIONÁLNÍ SYSTÉM PRO MÍSTNÍ KNIHOVNY V PRAZE V ROCE 2021

V rámci regionu Praha jsou zastoupeny 2 knihovní systémy. Místní knihovny využívají knihovní systém Tritius (30 MKV) a Koha (8 MKV). Ze 40 obsluhovaných knihoven je automatizováno 38 (22 profesionálních, 16 neprofesionálních) 2 knihovny jsou neautomatizované.

Stav automatizace 2021

Městská knihovna v Praze je provozovatelem regionálního systému pro 29 místních veřejných knihoven v Praze. Systém byl spuštěn v roce 2019 a knihovny v něm zapojené využívají knihovní systém Tritius.

Jedná se o komplexní informační systém, který umožňuje efektivní správu knihovnických procesů, jednoduchou obsluhu, kvalitní technickou i uživatelskou podporu v jedné společné databázi při zachování samostatnosti jednotlivých knihoven.

MKP provozuje systém na svém serveru raks.mlp.cz, kde je kromě katalogů jednotlivých knihoven dostupný také sdílený katalog zapojených knihoven i katalog výměnného fondu MKP. Všechny katalogy jsou obohaceny o e-knihy z produkce MKP. Uživatelé místních knihoven tak mají přístup k více než 2500 e-titulům přímo prostřednictvím vybrané místní knihovny.

Dále je pro zapojené knihovny k dispozici servis, který poskytuje MKP ve spolupráci s dodavatelem systému Tritius. Dlouhodobým cílem je kromě standardního servisu také dvoustupňové nastavení agend tak, aby byla obsluha knihovního systému srozumitelná i pro knihovny s neprofesionálními pracovníky, zároveň ale systém umožňoval i pokročilejší funkce pro větší knihovny. Systém podporuje také centralizaci vybraných agend a jejich obsluhu na dálku. Aktuálně bylo centralizováno provádění revizí knihovního fondu, nastavení parametrů výpůjčního procesu, implementace GDPR (anonymizace aj.).

Řada nových funkcí byla zavedena s ohledem na stávající pandemickou situaci a s tím související uzavření knihoven. Vývoj nových funkcí systému tak souvisel zejména s výpůjčním protokolem (hromadné prodlužování výpůjček i registrací, příprava rezervací, omezení počtu návštěvníků v knihovně aj.), ale také se zavedením výdejních služeb (biblioboxy, výdejní boxy).

V roce 2021 pokračovala práce na prioritě zlepšení stavu katalogizačních záznamů, databází autorit a klíčových slov a zavedení efektivního způsobu centrální katalogizace v rámci

regionu. V tomto ohledu byla navázána úzká spolupráce s odbornými pracovníky oddělení katalogizace MKP, kteří vytvářejí kvalitní katalogizační záznamy beletrie ČR v rámci projektu CENTRAL. Knihovny, zapojené do regionálního systému tak knihy samy nekatalogizují, ale využívají již kvalitně zpracované záznamy v souborném katalogu a pouze si je stahují.

Pražský regionální systém pracuje s jednou společnou databází děl při zachování samostatnosti jednotlivých knihoven. Tuto databázi je potřeba spravovat a průběžně aktualizovat. Úkolu se ujalo 5 největších místních knihoven v regionu. Vybrané pracovníce těchto knihoven jsou kontinuálně vzdělávány v oblasti katalogizace a správy regionální databáze, která obsahuje téměř 350 000 záznamů děl, 280 000 jmenných autorit a 180 000 klíčových slov. Na hromadných aktualizacích a opravách sdílených dat se kromě metodiček a vybraných pracovníků MVK podílí také pracovníci Městské knihovny v Praze.

Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

V rámci regionálního systému je poskytován servis pro knihovní systém Tritius. Provoz regionálního systému zahrnuje ze strany MKP správu a údržbu serveru a také technickou a uživatelskou podporu. Tato podpora spočívá jednak v praktické pomoci při instalaci a nastavení potřebné IT techniky (instalace PC, tiskáren, čteček), ale také pomoc s obsluhou a nastavení používaného programového vybavení.

Vzdálená uživatelská pomoc probíhá jak klasickými cestami, formou telefonické a emailové komunikace, formou online školení a porad na různá témata (katalogizace, výpůjční modul, statistika atd.). Kromě metodiček MKP jsou místním knihovnám k dispozici i odborní pracovníci MKP.

Složitější dotazy vyžadující pomoc IT specialistů jsou řešeny ve spolupráci s dodavatelem knihovního systému zejména přes elektronický portál podpory (Service Desk Praha). Portál byl spuštěn v květnu 2019 a do konce roku 2019 bylo přes tuto platformu vyřešeno celkem 386 servisních požadavků. V roce 2020 to bylo 306 servisních požadavků a v roce 2021 128 požadavků.

Kromě servisu knihovního systému nabízí MKP místním knihovnám k zapůjčení i IT techniku. V roce 2021 bylo zakoupeno pro využití v místních knihovnách 4 PC sady, 3 čtečky čárových kódů, 1 termotiskárna a 6 laserových tiskáren v celkové hodnotě téměř 100 000 Kč. Celkem využívá techniku zapůjčenou z MKP 32 místních knihoven. Jedná se zejména o počítače, monitory, tiskárny, termotiskárny či čtečky čipových karet.

SOUTĚŽ KNIHOVNA ROKU 2021

Veřejná knihovna Praha-Slivenec

V roce 2021 byla za kraj Praha nominována do soutěže Knihovna roku Veřejná knihovna v Praze-Slivenci. Slivenecká knihovna je dlouhodobě jednou z nejaktivnějších neprofesionálních knihoven v kraji. Knihovnice Irena Krejčová a Mgr. Jiřina Haningerová se velmi aktivně podílejí na veřejném dění v místní části. A právě díky nepřetržitému množství aktivit získala knihovna v soutěži 2. místo.

Slivenecká knihovna je menší komunitní knihovnou, která prošla v uplynulých letech kompletní rekonstrukcí a své prostory nadále vylepšuje. V knihovně pracují 2 neprofesionální knihovnice, které spolupracují s řadou spolků a v rámci přidruženého komunitního centra a klubu se starají zejména o aktivní vyžití místních seniorů, ale nejen jich.

Veřejná knihovna ve Slivenci je neprofesionální bezbariérová knihovna, která v uplynulých letech prošla kompletní rekonstrukcí včetně pořízení nového mobiliáře. Prostory nadále vylepšují. Zásadní proměnou prošel venkovní prostor před knihovnou, kde z neudržované zeleně vznikla venkovní zahrada s možností posezení. Knihovna má pro své aktivity k dispozici nově zrekonstruovaný multifunkční sál v podkroví městského úřadu. I zde je k dispozici výtah.

V knihovně působí dvě knihovnice spolu se studentkou, která zde vykonávala školní praxi a v současné době pracuje jako dobrovolnice. Knihovna nabízí kromě běžných informačních a knihovnických služeb různorodé vzdělávací a kulturní akce, o které je i přes vysokou konkurenci, stále velký zájem. Hojně navštěvované jsou pravidelně pořádané cestopisné přednášky. Knihovna spolupracuje s řadou místních spolků a s mateřskými a základními školami. Zaměřuje se na potřeby seniorů a ve spolupráci s Klubem seniorů pořádá výlety, kvízy, tréninky paměti a vzdělávací aktivity na téma zdravotnictví a přírodní vědy.

Během koronavirových opatření se knihovnice aktivně přizpůsobily dané situaci. Pro komunikaci s uživateli založily profil na sociální síti, pořídily bibliobox a nezapomínaly ani na aktivity knihovny. Před Vánocemi uspořádaly venkovní akci „Adventní stezka po betlémech“. Akce byla natolik úspěšná, že místní obyvatelé si ji ve vlastním podání sami zorganizovali a zopakovali na Velikonoce. Knihovna tedy plní velmi dobře roli komunitní knihovny a podílí se na mezigeneračním propojování. Knihovna se těší znamenité podpoře zřizovatele.

zdroj: <https://ipk.nkp.cz/knihovnicke-souteze-a-ceny/knihovna-roku/knihovna-roku-2021>

ZHODNOCENÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V ROCE 2021

Přestože výkon regionálních funkcí v roce 2021 pokračoval s ohledem na pandemickou situaci v nestandardním režimu, z velké míry se již podařilo stabilizovat většinu služeb a agend. Hlavním tématem metodických konzultací a elektronické i telefonické komunikace bylo poskytování aktuálních informací týkající se pravidel pro provoz knihoven v souladu s platnými nařízeními vlády ČR. Jako klíčová se také ukázala metodická i praktická pomoc při vzniku a formování nových služeb, kterými knihovny musely reagovat na pokračující omezení svých provozů.

Řada tradičních služeb byla poskytována pouze v omezené míře, jiné služby se musely přesunout do online prostoru. Omezení agend se týkalo především osobních metodických návštěv, porad a vzdělávacích akcí. Ty byly sice přesunuty do online prostoru, nicméně zejména u neprofesionálních knihoven stále hraje osobní kontakt zásadní roli.

Kromě toho pokračoval rozvoj regionálního systému. Důraz byl kladen především na integraci e-obsahu, centralizaci agend a jejich vzdálenou obsluhu. Dále se systematicky rozvíjela oblast centrální katalogizace a správy regionální databáze autorit.

Potěšující byl obnovený zájem o služby, jež se v roce 2020 neposkytovaly. Knihovny opět hojně využívaly inovovanou službu výměnných souborů a zaznamenaly jsme zvýšenou poptávku účasti na online vzdělávacích akcích. Evidentní byla také snaha o obnovení pořádání kulturních a vzdělávacích akcí a zájem knihoven o kvalitní lektory.

Složitá situace se projevila i v upevnění soudržnosti komunit, ve kterých knihovny tradičně hrají klíčovou roli. Ukázalo se, že ani ty nejmenší knihovny rozhodně nezaspaly a snaha kolegyň, často i dobrovolných knihovnic, učit se novým věcem, rozšířit nabídku svých služeb a být iniciátorem pozitivních změn, je velmi dobře demonstrována úspěchem a oceněním kolegyň z Veřejné knihovny v Praze-Slivenci.

Zpracovala:

Mgr. Táňa Janáčková
metodik pro regionální funkce MKP
V Praze dne 10. 2. 2022

RNDr. Tomáš Řehák

ředitel Městské knihovny v Praze

Seznam zkratk:

IT – informační technologie

MKP – Městská knihovna v Praze

MVK – místní veřejná knihovna

NK ČR – Národní knihovna České republiky

NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

RF – regionální funkce

RAKS – regionální automatizovaný knihovnický systém

VISK – veřejná informační služby knihoven

VF – výměnný fond

VS – výměnný soubor

Přílohy:

Statistický výkaz výkonu a financování regionálních funkcí za rok 2021

Adresář místních veřejných (základních) knihoven na území Kraje Praha

STATISTICKÝ VÝKAZ VÝKONU A FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	rok 2021
1	Kraj	Praha
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	MKP
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	2,51
4	Počet obsluhovaných knihoven	40
5	Poradenská a konzultační činnost	
6	počet obslužených knihoven	40
7	počet poskytnutých konzultací	355
8	počet metodických návštěv	43
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01	
10	počet obslužených knihoven	40
11	počet zpracovaných statistických výkazů	40
12	Vzdělávání knihovníků, semináře	
13	počet obslužených knihoven	32
14	počet všech vzdělávacích akcí	355
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF	35
16	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	10
17	počet všech účastníků	4 698
18	z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF	134
19	z toho (z ř.18): počet účastníků akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	61
20	počet všech vyučovacích hodin	1 474
21	z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF	128
22	z toho (z ř. 21): počet vyučovacích hodin na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit	30
23	Porady	
24	počet obslužených knihoven	34
25	počet akcí	3
26	počet účastníků	57
27	Praktická podpora vzd., Kult. komunitních aktivit	
28	Počet obslužených knihoven	7
29	Počet akcí, zásahů	10
30	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	
31	počet obslužených knihoven	6
32	z toho počet revidovaných knihoven	6
33	počet revidovaných knihovnických jednotek	86 975
34	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF	
35	počet obslužených knihoven	0
36	počet nakoupených knihovnických jednotek	0
37	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF	
38	počet obslužených knihoven	0
39	počet zpracovaných knihovnických jednotek	0

40	Výměnný fond (v knihovních jednotkách)	
41	stav výměnného fondu k 31. 12. 2021	14 027
42	roční přírůstek VF	773
43	roční úbytek VF	258
44	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	773
45	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků obce	0
46	z ř. 42 zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů	0
47	Cirkulace VF	
48	počet obslužených knihoven	29
49	počet expedovaných souborů	64
50	počet svazků v souborech	6 021
51	Servis automatizovaného knihovního systému	
52	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného systému	29
53	počet akcí, zásahů	128
54	Doprava v rámci výkonu RF	
55	počet obslužených knihoven	39
56	počet ujetých km	944
57	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven	
58	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2021
59	Kraj	
60	Název knihovny	
61	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	198 218,50
62	z toho : nákup knihovního fondu	155 002,14
63	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	0,00
64	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00
65	Cestovné (číslo účtu 512)	5 129,00
66	Ostatní služby (číslo účtu 518)	527 530,44
67	z toho : doprava	34 848,00
68	z toho : servis AKS	50 982,14
69	z toho : nákup licence na el. zdroje	0,00
70	z toho : nákup knihovnických služeb	0,00
71	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	1 321 033,00
72	z toho : platy zaměstnanců	1 321 033,00
73	z toho : ostatní osobní náklady	
74	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	327 616,00
75	Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	26 420,00
76	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	118 892,00
77	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 61, 63 - 66, 71, 74 - 76)	0,00
78	Provozní náklady celkem (součet ř. 61, 63 - 66, 71, 74 - 77)	2 524 838,94
79	Investiční náklady	0,00
80	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 78 a 79)	2 524 838,94
81		
82	Přidělená dotace (krajská)	2 524 838,94

83	Vráceno	0,00
84		
85		
86		
87		
88	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní	
89	prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2021
90	Náklady za rok	0,00
91	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	0,00
92	z toho: na nákup knihovního fondu*	0,00
93	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	0,00
94	z toho: platy zaměstnanců	0,00
95	z toho: ostatní osobní náklady	0,00
96	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	0,00
97	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 91, 93, 96)	0,00
98	Provozní náklady celkem (součet ř. 91, 93, 96, 97)	0,00
99	Investiční náklady	0,00
100	Náklady celkem (součet ř. 98 + 99)	0,00
101		
102	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	0,00
103	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00
104	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)	0,00
105		
106	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu	
107	(mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2021
108	Celkové částky, které knihovny získaly v roce 2019	0,00
109	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00
110	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	0,00
111		
112	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****	
113	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	0
114	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	0,00

* Nevyzkazují se zde finance od obcí na nákup VF, ty se uvádí v řádce 114

**Řádek 103 a 104 vyplňují jen ty PK a KK, v jejichž obvodě obce

přispívají na nákup KF pro své knihovny (viz činnost v ř. 34 a ř. 37)

***Řádky 109 a 110 vyplňují ty knihovny, které získaly v rámci krajských

grantových programů dotace na rozvoj a činnost mimo program RF:

v ř. 109 jsou uvedeny dotace z **jakéhokoliv** krajského grantového programu, kt. knihovna získala

v řádce 110 jsou uvedeny dotace z krajského grantového programu, kt. knihovna získala

a který byl krajem vyhlášen **výhradně** na podporu knihoven a není součástí financí na RF.

****Řádky 113 a 114 vyplňují ty PK a KK, v jejichž obvodě přispívají obce

i na nákup do výměnného fondu (viz. výměnné fondy v ř. 45)

ADRESÁŘ MÍSTNÍCH (ZÁKLADNÍCH) KNIHOVEN NA ÚZEMÍ KRAJE PRAHA (stav k 31. 12. 2021)

Místní knihovny s profesionálními pracovníky

Husova knihovna v Modřanech, Komořanská 35/12, 143 00 Praha 12 - Modřany

Knihovna na Vinohradech, Vinohradská 69, 120 00 Praha 2 - Vinohrady

Místní knihovna Čakovice, Cukrovarská 1/23, 196 00 Praha 19

Místní knihovna Dolní Chabry, Hrušovanské nám. 253/5, 184 00 Praha-Dolní Chabry

Místní knihovna Dolní Počernice, Národních hrdinů 5, 190 12 Praha-Dolní Počernice

Místní knihovna Ďáblice, Osinalická 901/30, 182 00 Praha-Ďáblice

Místní knihovna Horní Počernice, Náchodská 754, 193 00 Praha 20

Místní knihovna Kbely, Semilská 43/1, 197 00 Praha 19

Místní knihovna Klánovice, Smržovská 1, 190 14 Praha-Klánovice

Místní knihovna Kolovraty, Mírová 20/54, 103 00 Praha-Kolovraty

Místní knihovna Kunratice, Golčova 24, 148 00 Praha-Kunratice

Místní knihovna Letňany, Rychnovská 651, 199 00 Praha 18

Místní knihovna Petrovice, Edisonova 429, 109 00 Praha-Petrovice

Místní knihovna Radotín, Loučanská 1406, 153 00 Praha 16 - Radotín

Místní knihovna Řepy, Socháňova 1220/27, 163 00 Praha 17

Místní knihovna Suchdol, Suchdolská 360, 165 00 Praha-Suchdol

Místní knihovna Uhříněves, Nové náměstí 1251, 104 00 Praha-Uhříněves

Místní knihovna Újezd nad Lesy, Staroújezdská 2300, 190 16 Praha 21

Místní knihovna Vinoř, Opočínská 364, 190 17 Praha-Vinoř

Místní knihovna Zbraslav, U Malé řeky 3, 156 00 Praha-Zbraslav

Místní knihovna Zličín, Křivatcová 244, 155 21 Praha-Zličín

Knihovna Cesty domů, Heleny Kočvárové 1, 140 00, Praha 4

Místní knihovny s dobrovolnými pracovníky

Místní knihovna Běchovice, Za Poštovskou zahradou 479, 190 11 Praha-Běchovice

Místní knihovna Benice, Květnového povstání 21, 103 00 Praha-Benice

Místní knihovna Březiněves, U Parku 140, 182 00 Praha-Březiněves

Místní knihovna Dubeč, nám. U Lípy svobody 547, 107 00 Praha-Dubeč

Místní knihovna Chodov, Donovalská 22222/31, 149 00 Praha 11

Místní knihovna Koloděje, K Jízdárně 9, 190 16 Praha-Koloděje

Místní knihovna Královice, K Nedvězí 66, 104 00 Praha-Královice

Místní knihovna Lipence, K Samoobsluze 500, 155 31 Praha-Lipence

Místní knihovna Lochkov, Cementářská 8, 154 00 Praha-Lochkov

Místní knihovna Lysolaje, Kovářenská 8/5, 165 00 Praha 6

Místní knihovna Nedvězí, Únorová 15, 103 00 Praha-Nedvězí

Místní knihovna Přední Kopanina, Hokešovo nám. 193, 164 00 Praha-Přední Kopanina

Místní knihovna Řeporyje, Od Školy 640, 155 00 Praha13-Řeporyje

Místní knihovna Satalice, U Obory 385, 190 15 Praha-Satalice

Místní knihovna Slivenec, K Lochkovu 6, 154 00 Praha-Slivenec

Místní knihovna Šeberov, K Hrnčířům 34, 149 00 Praha-Šeberov

Místní knihovna Štěrboholý, K Učilišti 50, 102 00 Praha-Štěrboholý

Místní knihovna Třeboradice, Schoellerova 11, 196 00 Praha 19